

Referat: Workshop: 'Klædt på' til det sundhedsfremmende friluftsliv

Torsdag d. 25. april 2019

Oplæg: Friluftsliv på Tværs v. Christina Bjørk Petersen

Mål med Friluftsliv på Tværs: at få flere danskere ud i det fri og ind i friluftsfællesskaber til gavn for folkesundheden

Friluftsliv på Tværs er et selvstændigt projekt, som har til hensigt at styrke et samarbejde på tværs af kommuner, organisationer og lokale friluftsforeninger. Netværket er dynamisk og består af forskellige fagligheder fra civilsamfundet og den offentlige sektor. Friluftsliv på Tværs skal udøves på eksisterende platforme og i eksisterende netværk, som fx Sund i Naturen, DGI's netværk, Sund By Netværkets temagruppe "Natur, udeliv og sundhedsfremme" m.v.

- På tværs internt i kommunen, på tværs af fagligheder og forvaltninger
- På tværs eksternt mellem kommune og foreningsliv og civilsamfund

Friluftsliv på Tværs er støttet af midler fra Sundhedsstyrelsens pulje til forebyggelse og sundhedsfremme.

Leverance: Udvikling og afprøvning af målgruppebestemte motivationsskabende og kompetenceudviklende metoder/værktøjer

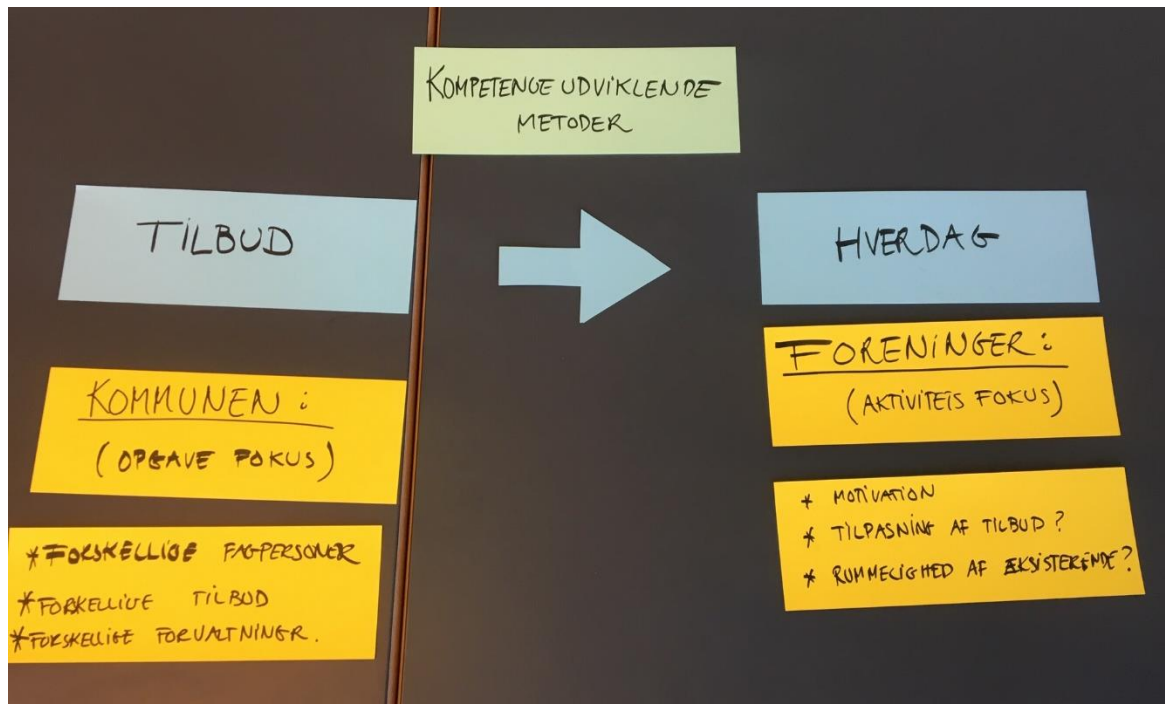
Dagens fokus: Hvad vil vi med Friluftsliv på Tværs, og hvor skal vi hen med det?

Erfaringer fra projekt Sund i Naturen viser at kommunerne tager godt imod implementeringen af natur og friluftsliv i sundhedsindsatsen, men også at der er visse udfordringer. Blandt andet er der en efterspørgsel på kompetenceløft til kommunale medarbejdere og frivillige i friluftsforeningerne, i et fælles mål om, at kommunerne i samspil med foreningerne kan styrke danskernes folkesundhed med flere aktive i naturen. I forhold til brobygningen til de lokale forening er der en stor velvilje, men det er svært. Derfor efterspørges kompetencer til at skabe brobygning. En konkretisering af hvilke kompetencer der efterspørges er nødvendig.

Tidsplan og delmål for Friluftsliv på Tværs:

Hvor er vi nu: forberedelse og afklaring af hvordan et tværkommunalt netværk skal gribes an. Hvad giver mening for jer, kommunale og civilsamfundsaktører.

Afprøvning af kompetenceudviklende metoder i efteråret 2019

Workshop del I – Hvem skal klædes på til opgaven – og hvad har de brug for?

Hvem er det vi skal klæde på ift. at implementere indsatser, der bygger bro til foreningslivet?

- **Kommunalt perspektiv:** Kommunale fagpersoner, faglig opkvalificering – fx viden om praktiske aktiviteter, viden om hvad må man i naturen (adgangsregler mm.)
- **Foreningsperspektiv:** Frivillige i foreninger: kompetencer og viden om inklusion af særlige målgrupper, som ikke nødvendigvis er vant til at være aktive i naturen og/eller som er foreningsuvante. Et samarbejde på tværs kan danne grobund for yderligere samarbejder mellem kommune og civilsamfundsaktører

Opmærksomhed på at brobygning tager tid – det kræver etablering af kendskab til hinanden (kommune og foreningsaktører) og opbygning af relationer. Udfordring i den potentielle ustabilitet, der er en del af frivilligheden og udskiftning i den kommunale medarbejderstab. Det personlige møde er vigtigt for opbygningen af relationer.

Hvad er sundhed? – en fælles forståelse af, hvad der forstås ved sundhed i de enkelte aktiviteter er nødvendig

Opmærksomhed på italesættelsen - borgerne er de frivillige foreninger og borgerne er *også* kommunen. Ikke et dem og os, men et *vi*.

Kommunalt perspektiv:

Forskellige behov for kompetencer alt efter om man er fagfaglig eller brobygger

Behov for kompetenceudvikling ift. fagpersoners viden om hvordan naturen kan inddrages. Her tænker på specifikke fagfaglige kompetencer som fx brugen af bålet, sansestimulering i naturen m.v.

Der skal skabes øget bevidsthed i kommunerne om potentialerne ved samarbejde på tværs, både internt og eksternt. Det kan være en idé at begynde i det nære med en konkret opgave lokalt.

Erfaring fra Sund i Naturen viser, at brobygning foregår nemmere, når foreningerne henvender sig med forslag til samarbejde, end når det er kommunerne der selv rekrutterer forening til deltagelse i en indsats/forløb.

Forventningsafstemning ift. roller, ansvar, organisering mm. er vigtigt. Alle parter skal kunne se mening og værdi i samarbejdet. Der er behov for at kommuner sikrer, at foreninger er klar til at modtage borgere, med forskellige helbredsudfordringer og som evt. er foreningsuavante.

Foreningsperspektiv:

Indgangen til kommunen er en udfordring, der findes aldrig én indgang. Det væsentlige er at fortsætte den opsøgende aktivitet. I nogle tilfælde giver det mening at kontakte borgmesteren, som sender det videre i systemet til rette afdeling/fagperson, i andre kommuner ville dette resultere i en blindgyde.

Det er ikke entydigt, hvem det er relevant for kommunen at rette henvendelse til, for at skabe kontakt og etablere samarbejde med en forening. Ligesom kommunerne har forskellige indgang, er der også lokale forskelle i organisationerne og foreningerne. I nogle tilfælde kan det være aktuelt at gå via forbundene, i andre tilfælde skal initiativet komme nedefra. Det er umuligt at komme med en 'one size fits all'-model, da der er store lokale forskelle ift. hvilke foreninger der eksisterer og hvilke ressourcer og drivkræfter de har, til at indgå i et kommunalt samarbejde om sundhed.

Det er vigtigt at være opmærksom på clash'et mellem det frivillige arbejde i en forening og det lønnede arbejde i en kommune. Forventningsafstemning er nødvendigt, når det 'uforpligtende' frivillige foreningsarbejde skal implementeres i et kommunalt sundhedstilbud, der finder sted i arbejdstiden typisk i faste forløb over flere uger.

Hvad har de frivillige/foreninger brug for:

- Viden om målgruppen: hvilke aktiviteter er egnet for målgruppen, hvem har ansvaret hvis der sker noget.
- At samarbejdet ikke kræver ekstra udgifter for den frivillig/for foreningen.
- Kommunikation og viden internt ift. hvem kommunen kan kontakte, og hvem der kan tage beslutninger i foreningerne
- Viden og motivation fra topniveau i foreningerne/organisationerne. Foreningslederne skal have kompetencer og viden om målgruppen og om hvilke muligheder, begrænsninger, ansvar mm., således foreningsledelsen kan understøtte de frivillige, der er ude i 'feltet'. Synergi mellem det lokale og centrale niveau i foreningerne/organisationerne.

- Skab synlighed på topplan (forbund, foreningsledelsen) om mulighederne og potentialerne for samarbejde.
- Friluftsrådets understøttelse af medlemsforeninger i forhold til viden og udvikling af foreningerne

Det kan være fordelagtigt at rekruttere bredt blandt foreningens medlemmer, og trække på foreningens almindelige medlemmer og gøre dem til frivillige – der er sandsynligvis allerede medlemmer inden for nogle af målgrupperne, der har en indsigt i denne og måske har en motivation og drivkraft for at gøre noget mere for andre i samme situation

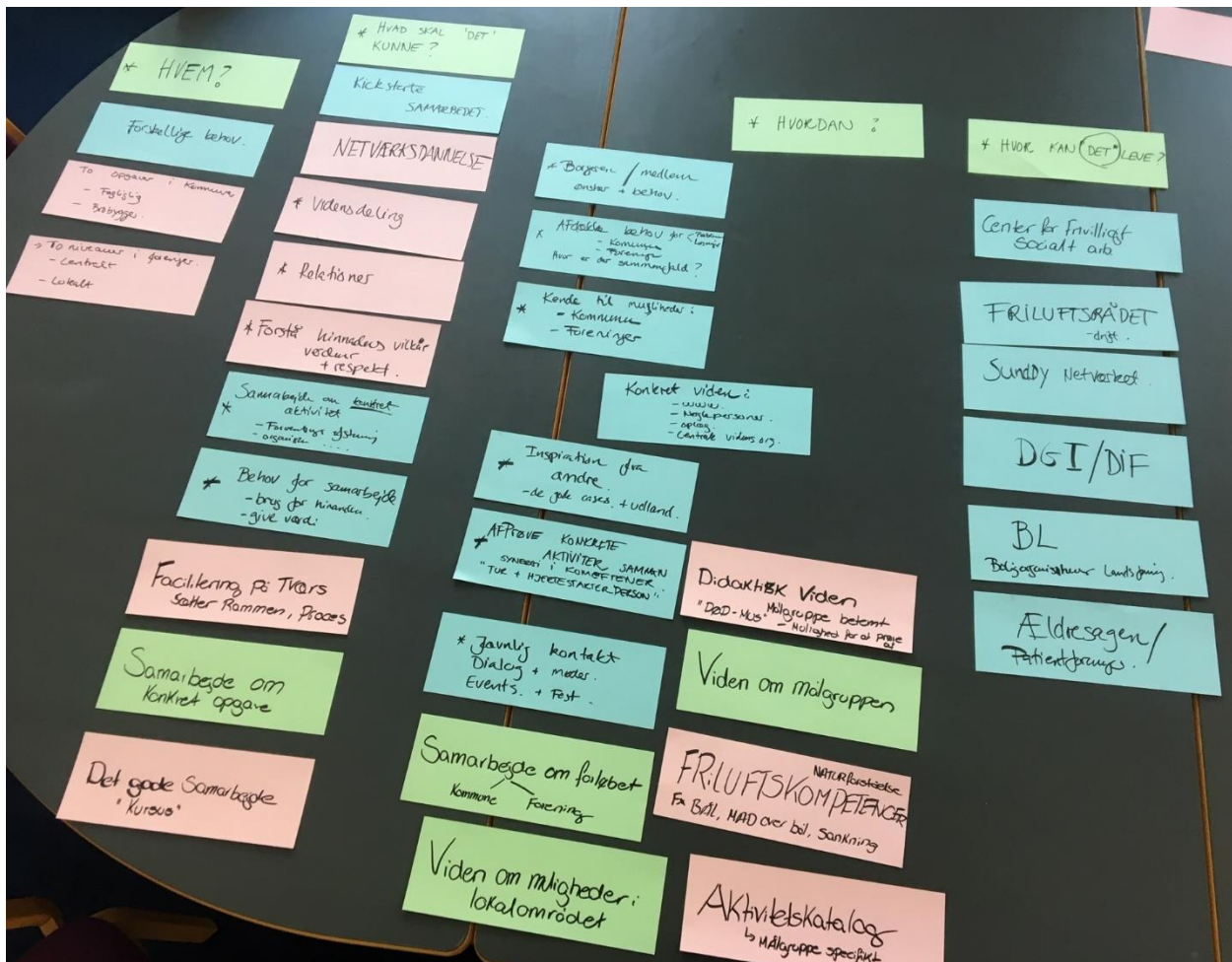
Workshop del II – Hvordan skal de klædes på? Kurser, materialer, startkasser etc.

Hvordan forenings- og kommunalaktørerne skal klædes på til samarbejde på tværs afhænger af hvilke ressourcer der er til rådighed.

Hvad skal samarbejdet på tværs kunne: netværksdannelse – skabe relationer mellem kommunale og foreningsaktører.

Netværksdannelsens funktion: videndeling, relationsopbygning, fælles forståelse og respekt for hhv. kommunens og foreningens vilkår

Hvordan skal vi skabe den netværksdannelse: behov skal afdækkes, foreninger skal kende til mulighederne for at samarbejde med kommunen, og kommunen skal kende til foreningerne, hente konkret viden fra forskellige kilder (Center for Frivilligt Socialt Arbejde, erfaringer fra andre samarbejder/projekter), jævnlig kontakt, dialog og møder. Alle de involverede aktører skal kunne se en værdi i samarbejdet.

Forslag til hvordan:

- Speeddating – foreningsaktører møder relevante kommunale fagpersoner
- En kommunal sundhedskonsulent med på Dansk Vandrelaugs ture
- Kommunen inviterer til en årlig frivilligaften
-

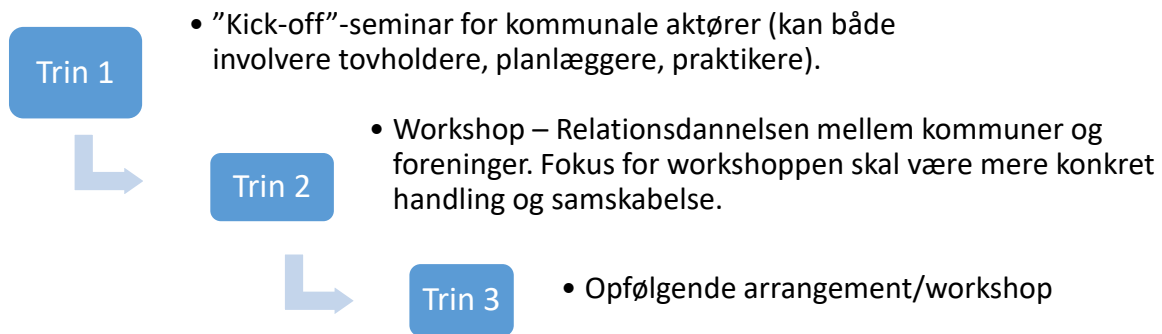
Opsamling og afrunding

Der er forskellige behov for kompetencer og viden alt efter om man er fagfaglig eller brobygger (kommunalt regi), eller om man er på det centrale eller lokale niveau (foreningsmæssigt).

Hvad skal det kunne: **netværksdannelse** (at man deler viden, skaber relationer, at man opnår en fælles forståelse og respekt for hinandens vilkår) – det skal tage udgangspunkt i noget konkret, samarbejde om en konkret opgave.

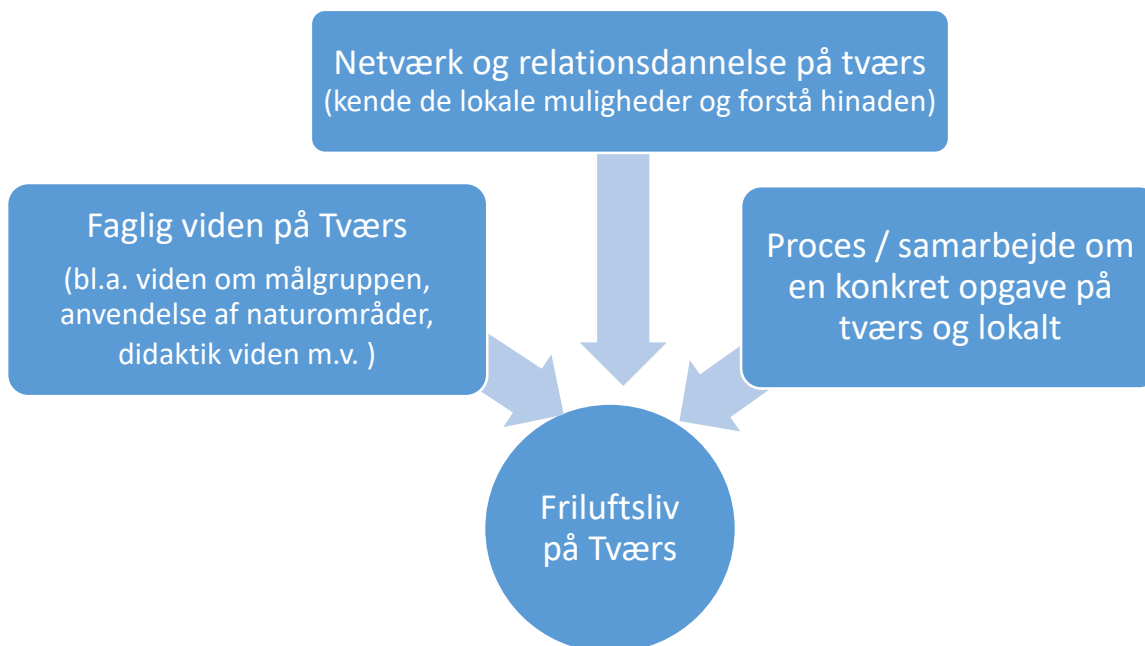
Hvordan: **fokus på processen**. Friluftsrådet som kickstarter til processen, hvor kommuner og foreninger møder hinanden om et fælles mål: Nemlig at få flere ud i naturen og ind i friluftsfællesskaber.

Et forslag til en overordnet model for forløbet:

Viden om hvilke muligheder der er i givne lokalområder, viden om hvad man kan lave af friluft aktiviteter og basal naturforståelse, viden om målgruppen → disse elementer skal inkorporeres i det møde der foregår mellem kommune og foreningsaktører. Det er vigtigt at den viden der skabes/deles i et kursus/arrangement er anvendelsesorienteret.

Gør det til noget konkret, så det giver mening for den enkelte – både kommune, forening og borger. Alle skal kunne se værdien i samarbejdet.

Hvordan skal det leve videre:

- Friluftsrådet kan etablere relation til Center for Frivilligt Socialt Arbejde
- En driftsopgave for Friluftsrådet?

- Hvem kan være udøvende i arbejdet med hvor det skal leve: Et konsortium der adresserer brobygning, sundhed, friluftsliv – en årlig konference, workshop – Friluftsrådet, Sund By Netværket, DGI, DIF, Center for frivilligt socialt arbejde, boligorganisationernes landsforening, patientforeninger
- Hold øje med den kommende satspulje ”motion og fællesskaber på recept”

Brobygningssamarbejde om konkret aktivitet forudsætter forventningsafstemning om roller, udbytte, organisering mm.

Brobygning og samarbejde på tværs kræver tålmodighed, da relationsdannelse kræver tid.